

HANS HONEGGER: *Volkswirtschaftliche Systeme der Gegenwart*. Verlag G. Braun, Karlsruhe. 1925. 139 Sider. Pris 3 Mark.

Det foreliggende Arbejde er en Forløber til Forfatterens store Arbejde „Theorie der Volkswirtschaft auf Grund der kreditfinanziellen Betrachtungsweise“, hvori Forfatterens Anskuelser nærmere er uddybede. Hovedformalet er at give et kort kritisk Overblik over de samfundsøkonomiske Tankestrømninger, Systemer og Teorier i den nyere Tid, d. v. s. fra omkring Aar 1910, idet Hovedvægten lægges paa den tyske Literatur. De forskellige Teorier bedømmes ud fra deres Evne til bedst at forklare det praktiske Livs Foreteelser, eller for at sige det paa en anden Maade: ud fra deres Forhold til Honeggers egne Teorier, som lægger Hovedvægten paa Undersøgelsen af det dynamiske Samfund og de politiske Magtforhold.

I seks Kapitler behandles 1) Den rene økonomiske Skole (især Grænsenyttelæren). 2) Nyliberalismen. 3) Nymerkantilismen. 4) Nysocialismen. 5) Nyromantikken. 5) Udblik med Henvisning til Schumpeters og Max Webers Teorier. I Forbindelse med Behandlingen af de forskellige Teorier er de vigtigste aktuelle nationaløkonomiske Spørgsmaal belyst i Almindelighed.

Som Grænsenyttelærens afgørende Svaghed anføres dens Abstraheren fra alle de politiske Indflydelser paa Samfundet. I Virkeligheden fortjente den ikke Navn af Teori, og Verdenskrigen har gjort det gode at befri os for den Slags videnskabelig Tankegymnastik.

Nyliberalismens sejrige Fremtrængen i de senere Aar forklares som en Reaktion mod Krigstidens Statssocialisme og Nymerkantilisme. Som Nyliberalismens bedst lykkede, i hvert Fald mest indflydelsesrige, Tankebygning behandles Cassels „Theoretische Socialökonomie“. Honegger er temmelig haard i sin Kritik af denne. Den betegnes som uklar og langt fra eentydig. Den er meget ujævn, saaledes har Cassel overhovedet ikke nogen Kriseteori. Hertil kommer, at den fuldstændigt mangler „geistigen Schwunges“ og at Forfattere, som paa væsentlige Punkter har andre Meninger end Cassel, ikke imødegaas. Alt dette gør, at Cassel som Teoretiker vurderes meget lavt. — Som Nyliberalismens vigtigste Teori betegnes Spareteorien, men denne er fuldstændig overvunden ved Schumpeters Teori om Konjunkturgevinsterne, hvorefter langt den største Del af Kapitalen dannes ved Storkapitalisternes heldige Spekulationer. Schumpeters Renteteori, som hænger sammen hermed, gaar ud paa, at Renten udelukkende er et dynamisk

HANS HONEGGER: *Volkswirtschaftliche Systeme der Gegenwart*. Verlag G. Braun, Karlsruhe. 1925. 139 Sider. Pris 3 Mark.

Det foreliggende Arbejde er en Forløber til Forfatterens store Arbejde „Theorie der Volkswirtschaft auf Grund der kreditfinanziellen Betrachtungsweise“, hvori Forfatterens Anskuelser nærmere er uddybede. Hovedformalet er at give et kort kritisk Overblik over de samfundsøkonomiske Tankestrømninger, Systemer og Teorier i den nyere Tid, d. v. s. fra omkring Aar 1910, idet Hovedvægten lægges paa den tyske Literatur. De forskellige Teorier bedømmes ud fra deres Evne til bedst at forklare det praktiske Livs Foreteelser, eller for at sige det paa en anden Maade: ud fra deres Forhold til Honeggers egne Teorier, som lægger Hovedvægten paa Undersøgelsen af det dynamiske Samfund og de politiske Magtforhold.

I seks Kapitler behandles 1) Den rene økonomiske Skole (især Grænsenyttelæren). 2) Nyliberalismen. 3) Nymerkantilismen. 4) Nysocialismen. 5) Nyromantikken. 5) Udblik med Henvisning til Schumpeters og Max Webers Teorier. I Forbindelse med Behandlingen af de forskellige Teorier er de vigtigste aktuelle nationaløkonomiske Spørgsmaal belyst i Almindelighed.

Som Grænsenyttelærens afgørende Svaghed anføres dens Abstraheren fra alle de politiske Indflydelser paa Samfundet. I Virkeligheden fortjente den ikke Navn af Teori, og Verdenskrigen har gjort det gode at befri os for den Slags videnskabelig Tankegymnastik.

Nyliberalismens sejrige Fremtrængen i de senere Aar forklares som en Reaktion mod Krigstidens Statssocialisme og Nymerkantilisme. Som Nyliberalismens bedst lykkede, i hvert Fald mest indflydelsesrige, Tankebygning behandles Cassels „Theoretische Socialökonomie“. Honegger er temmelig haard i sin Kritik af denne. Den betegnes som uklar og langt fra eentydig. Den er meget ujævn, saaledes har Cassel overhovedet ikke nogen Kriseteori. Hertil kommer, at den fuldstændigt mangler „geistigen Schwunges“ og at Forfattere, som paa væsentlige Punkter har andre Meninger end Cassel, ikke imødegaas. Alt dette gør, at Cassel som Teoretiker vurderes meget lavt. — Som Nyliberalismens vigtigste Teori betegnes Spareteorien, men denne er fuldstændig overvunden ved Schumpeters Teori om Konjunkturgevinsterne, hvorefter langt den største Del af Kapitalen dannes ved Storkapitalisternes heldige Spekulationer. Schumpeters Renteteori, som hænger sammen hermed, gaar ud paa, at Renten udelukkende er et dynamisk

Fænomen (samme Opfattelse som Lindbergs herhjemme), og denne Teori slutter Honegger sig ogsaa til, kun med en Understregen af Magtforholdenes Betydning, idet de sociale Magtforhold i Hovedsagen er bestemmende for, om og hvorvidt et Samfund bliver dynamisk.

Som Nymerkantilismens, Nysocialismens og Nyromantikens Repræsentanter behandles — foruden en Række andre Forfattere — henholdsvis Liefmann, Oppenheimer og Spann. Endelig behandles paa de sidste Sider ganske kort Schumpeter og Weber. Førstnævntes store Værk fra 1912 betegnes som det vigtigste teoretiske Grundlag i nyere Teori og Udgangspunktet for al fremtidig teoretisk Forskning, medens Webers stærke Understregen af den nære Sammenhæng mellem Økonomi og Politik faar varm Tilslutning.

Bogens lille Format umuliggør selvfølgelig paa de fleste Punkter en udførligere Argumentation, hvilket efter Planen heller ikke har været Hensigten. Men netop derved og iøvrigt paa Grund af Forfatterens interesserede Fremstillingsmaade ægges den enkelte Læser til selv at tænke Problemerne igennem.

Henry Stjernqvist.

JOSEF WOLONTIS: Människans hushållning genom tiderna. Kooperativa förbundets bokförlag. Stockholm 1927. 472 Sider. Pris Kr. 6,75.

Det svenske kooperative Bogforlag fortsætter med denne Bog Udgivelsen af de populær-videnskabelige Værker, som har vundet saa stor Anerkendelse fra alle Sider. I Ordet populær ligger i og for sig ikke andet, end at Læserne søges blandt de brede Lag. Derimod er Fremstillingen aldrig populær i den Forstand, at der slaas af paa de Fordringer, som man maa stille til en videnskabelig Fremstilling. I nærværende Værk gives en Skildring af Menneskenes økonomiske Historie, med Udgangspunkt blandt de første Mennesker, hvorom vi har de svageste Spor, og derefter lige til vore Dage med alle de aktuelle økonomiske Problemer. Fremstillingen er klar og letflydende, og mange af Kapitlerne læser man med Spænding, da man her stilles overfor andre Sider af Historien end de, som i Almindelighed læres under dette Fag. Forfatterens personlige Sympatier træder sjældent frem, idet der kun er lagt Vægt paa at skildre Forholdene saaledes som de faktisk har været. Bogen bør ogsaa herhjemme finde Læsere. Som Grundbog ved Studiekredse vil den være fortrinligt egnet, ligesom den ogsaa vil kunne gøre god Fyldest ved højere Undervisning i økonomisk Historie.

Henry Stjernqvist.